

Vejledning til individuelle handleplaner

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune

Alle ordblinde elever skal tilbydes en individuel handleplan, som årligt revideres i et samarbejde mellem elev, forældre og lærerteam. Alle elever i læsevanskeligheder kan tilbydes en individuel handleplan.

Nedenfor følger en uddybende beskrivelse af indholdspunkterne i den individuelle handleplan. Omfanget af punkterne kan variere efter den enkelte elevs alder og udfordringer.

Tidlig opmærksomhed på eleven

Har der været en særlig opmærksomhed på elevens tidlige skriftsproglige udvikling? Det kan være viden fra dagtilbud angående elevens sproglige forudsætninger og evt. forløb hos KSK (Kompetencecenter for Kommunikation). Desuden angives viden fra observationer, ordblinderisikotesten, DVO eller lignende i 0.-3. klasse.

Status og evaluering

Hvordan er elevens skriftsproglige kompetencer både aktuelt og siden sidste individuelle handleplan? Herunder følgende punkter:

- *Tidligere tiltag for eleven*
Det kan f.eks. være fonologi- eller læse-skriveteknologi-kurser i klassen eller på særlige hold herunder læsevejlederhold. Derudover kan det indeholde beskrivelser af, hvordan eleven bruger IT, hvilke særlige tiltag der evt. har været iværksat, herunder hvad der har indgået i klasserummet og konkrete undervisningssammenhænge.
- *KCL-indsats*
Hvilket indsats har der været iværksat med Kompetencecenter for Læsning?
- *Elevens udbytte ift. tiltag*
Punktet omfatter elevens evaluering af tidligere tiltag, og hvilke tiltag der skal fortsætte.
- *Skriftsproglig udvikling og anvendte strategier i fagene*
Hvilke læse-skrivestrategier anvender eleven i fagene? F.eks. hvilke programmer og funktioner, der anvendes hvornår og i hvilke fag, notatteknikker, forholdet mellem læsning og skrivning og om eleven helst foretrækker at læse fremfor at skrive. Desuden beskrives også, hvordan eleven læser med øjnene, om eleven bruger læse-skriveteknologi (LST) i fagene, samt om det både er til oplæsning (såkaldt lyttelæsning) og til skrivestøtte.
- *Aktuelle skriftsproglige kompetencer*
Elevens skriftsproglige status på baggrund af aktuelle test eller mere kvalitative vurderinger. Der angives, hvilke læsefaglige test som er udført, datoen for testen samt evt. resultater. Her angives også individuelle test f.eks. Testbatteriet, DVO eller andre test, som I eller skolens læsevejleder har brugt til at beskrive mere præcist, hvilke dele af skriftsproget eleven har svært ved. Desuden kan I også beskrive mere kvalitative evalueringsredskaber, såsom observationer i undervisningen, skriftlige opgaver eller andre aktiviteter, hvor skriftsprogligheden kommer til syne. Testresultaterne og jeres øvrige observationer kan danne afsæt for tilrettelæggelsen af undervisning af eleven.

- *Aktuel lixmåling*

En løbende opmærksomhed på elevens konventionelle læsning med øjnene er vigtig, idet elevens afkodningsstrategier bør trænes sideløbende med anvendelsen af læse-skriveteknologi. Derudover har Fælles Mål for de enkelte fag og specifikt dansk fokus på afkodning (på mellemtrinnet).

Der kan foretages en lixtest, som tager afsæt i, hvad eleven kan læse med øjnene. I kan angive læsehastighed og sværhedsgrad i den individuelle handleplan. Det kan være brugbart for faglærerne at vide, hvornår eleven kan læse en opgave eller tekst uden brug af læse-skriveteknologi.

Elevens ressourcer

Elevens trivsel og selvforståelse i forhold til ordblindevanskeligheder

Hvorledes har eleven erkendt sine ordblindevanskeligheder? F.eks. hvorvidt eleven føler sig tynget af vanskelighederne eller omvendt kan se de positive aspekter?

Elevens beskrivelse af styrker og vanskeligheder i forbindelse med ordblindhed

Hvad motiverer eleven og hvad fungerer godt i undervisningen?

F.eks. hvordan eleven igangsætter, deltager aktivt, er selvhjulpnen eller oplever forskellige aktiviteter i undervisningen herunder på klassen, i gruppearbejdet eller ved bestemte opgavetyper.

Hvilke udfordringer er de største?

Det kan f.eks. være at udleverede papirer ikke er indscannede og derved utilgængelige for eleven, eller at det er svært at læse på et fremmedsprog.

Eventuelle bekymringer hos eleven

Hvad "trykker" mest i forhold til ordblindheden? Det kan f.eks. være kammeraternes blik på eleven ved brug af læse-skriveteknologi i undervisningen, sammensætning af grupper eller fremtidsudsigterne som ordblind.

Ønsker til indsats fremadrettet. Oplever eleven f.eks. behov for hjælp til struktur og overblik?

Hvilke ønsker har eleven selv til den daglige undervisning? Det kan f.eks. være mere tid til bestemte opgavetyper, en aftale om, hvem eleven kan få hjælp fra, når programmerne "bøvler", eller hvis eleven har behov for hjælp til struktur og overblik i undervisningen.

Hvilke behov har eleven ift. ordblindheden?

Det kan fylde meget hos eleven og forældrene, hvordan eleven klarer sig i skolen og i skolelivet fremadrettet. Det er derfor vigtigt, at I sammen taler om, hvad der "fylder", og hvordan I sammen bedst muligt kan imødegå eventuelle bekymringer. Nedenstående spørgsmål kan være en hjælp til at belyse elevens ønsker og behov.

- Ønsker eleven orientering af klassen om ordblindheden?
- Hvilke fællesskaber har eleven brug for som ordblind (f.eks. PC-makker, samtale med ældre ordblind (peer-to-peer))?
- Hvordan oplever elev og forældre behovet for at arbejde med læse-skriveteknologi?
- Hvilke ønsker eller eventuelle bekymringer har forældrene i forhold til elevens ordblindhed?
- Hvilke(t) behov oplever forældrene som de(t) vigtigste for eleven?

Fremadrettede tiltag i forhold til eleven

Hvilke mål skal der arbejdes med i den kommende periode? Hvad skal konkret gøres, for at eleven kan nå både de korte, mellemlange og lange mål? Tiltagene kan f.eks. skrives i punktform.

Aftaler

Hvilke aftaler indgås for den kommende periode? Herunder følgende punkter:

- *I skolen*
Herunder beskrives tiltag som foregår i klassen, og dem som foregår på hold eller som særlige forløb. Desuden aftaler om afvejning af læsning med øjnene og oplæsningsfunktionen med læse-skriveteknologien (lyttelæsning) f.eks. ved at aftale i hvilke sammenhænge og hvor meget der skal læses med øjnene.
- *Forældre*
Hvem sørger for de praktiske tiltag (f.eks. opladning, strømstik m.m.)? Er der behov for viden om læse-skriveteknologi hos forældre? Hvem varetager opgaver i forhold til lektielæsning i hjemmet? Hvordan kan forældrene understøtte eleven i at huske f.eks. aftaler og arbejdsgange?
- *Eleven*
Hvilke fokuspunkter ønsker eleven indtil næste gang? Hvilke områder er i fokus? Det kan f.eks. være fokus på et bestemt program, arbejdsgange eller særlige tiltag i et bestemt fag.
- *Næste mødetidspunkt*
Tidspunktet for næste møde afhænger af behovet hos den enkelte ordblinde elev, og det som I oplever, der er behov for.

Særligt i forhold til overgange til andet skoletilbud, ungdomsuddannelse eller lignende

Her angives hvorledes eleven går til prøve ved afslutning på grundskoleforløbet. Dette kan både omfatte mere tid til prøven, særlige hjælpemidler eller evt. reduktion i omfanget af prøver. Aftaler for den enkelte elevs prøvevilkår godkendes af skoleleder.

I overgangen til et andet skoletilbud anbefales det, at den individuelle handleplan bliver tilgængelig for den nye skole eller ungdomsuddannelse. Forældrene skal give tilladelse til dette.

Det er forældrenes ansvar at videregive oplysninger, hvorfor det skal fremgå på det sidste møde.

Med forældrenes samtykke bliver overgangen til andet skoletilbud, efterskole eller ungdomsuddannelse gjort nemmere for eleven, idet eleven får den nødvendige hjælp herunder IT-værktøj og evt. læsevejledning. Det forbereder således den kommende skole eller uddannelsesinstitution på at have de bedste og mest relevante hjælpemidler til rådighed for eleven ved skolestart. Det anbefales derfor forældrene at videregive oplysningerne. Der kan desuden læses mere om dette i et brev til ordblinde elever, der skal på ungdomsuddannelse eller på efterskole på [linket her](#).

